

Managementrapportage 2022

ABDTOPConsult

ABDTOPConsult

Dichtbij en onafhankelijk

ABDTOPConsult, opgericht in 2010, is van en voor de rijksoverheid. De consultants zijn lid van de topmanagementgroep (TMG) van de Algemene Bestuursdienst en worden benoemd door de Ministerraad. Ze zijn rijksbreed en interbestuurlijk inzetbaar voor interimopdrachten, projecten en onafhankelijke advisering bij complexe en (politiek) gevoelige zaken.

Algemeen

ABDTOPConsult, opgericht in 2010, is een kleine adviesgroep van ervaren topambtenaren die flexibel inzetbaar is in de top van de rijksdienst voor complexe advies- en interim opdrachten. ABDTOPConsult is van en voor de rijksoverheid en draagt op deze manier bij aan een beter functionerende overheid en daarmee aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven. We streven vanuit onze onafhankelijke positie in de opdrachten naar duurzaam en uitvoerbaar beleid, goed bestuur en een verbeterde dienstverlening voor de samenleving.

Teamleden van ABDTOPConsult werken vraaggestuurd in opdracht van de politieke en ambtelijke top van de rijksdienst. De opdrachten hebben vaak een relatie met de hoofdthema's van het kabinetsbeleid en zijn verschillend van aard: het doen van onderzoek (hoe hebben 'wij-overheid' het gedaan), het geven van advies (hoe kan het beter, hoe moeten wij verder) of het zelf leidinggeven aan een bepaald proces (bijvoorbeeld als voorzitter, kwartiermaker, interim functionaris of aanjager). Bij deze opdrachten is ABDTOPConsult onafhankelijk qua werkwijze en oordeelsvorming, uitgezonderd interim opdrachten.

Deze jaarlijkse managementrapportage aan het overleg van de secretarissen-generaal (SGO) bestaat uit een viertal onderdelen.

1. Facts en Figures
2. Ontwikkelingen en trends
3. Opdrachten 2022
4. Het team van ABDTOPConsult

In de voorliggende rapportage kijken we terug op het gehele kalenderjaar. Dat maakt tevens dat er sprake is van enige overlap met de Managementrapportage 2021 en Q1 2022, omdat zoals de titel aangeeft, het eerste kwartaal ook daarin was meegenomen. Voortaan leggen wij verantwoording af per kalenderjaar en wordt de managementrapportage in het eerste kwartaal van het nieuwe jaar aangeboden aan het SGO.

1 Facts & Figures

Hieronder staan de voornaamste feiten en cijfers voor het jaar 2022 beschreven.

- Het team bestond in 2022 uit 6 mannen en 2 vrouwen.
- Per 1 augustus 2022 is Peter Hennephof als directeur ABDTOPConsult door de Ministerraad benoemd. Hij volgde daarmee Siebe Riedstra op.
- Met ingang van 2022 is de formatie van ABDTOPConsult met 2 fte uitgebreid. Met deze uitbreiding wordt de flexibiliteit van ABDTOPConsult om aan de vraag van opdrachtgevers te kunnen blijven voldoen vergroot. Dit in verband met de toename aan interim-opdrachten en langdurige opdrachten waarbij leiding wordt gegeven aan een proces of traject, die fors beslag leggen op de beschikbare capaciteit.
Hiermee verschuift de balans van jaarlijks 8-10 consultants naar 10-12 consultants.
- Na een werving in 2022 waaruit 3 nieuwe consultants zijn voortgekomen en met het vertrek van 2 consultants in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd hebben we eind 2022 nog 2 vacatures.
- In 2022 zijn in totaal 38 opdrachten afgerond en daarnaast zijn er nog 16 opdrachten die in de komende jaren zullen worden afgerond (onder handen werk). Vergeleken met 2021 (65) is het absolute aantal opdrachten met 54 lager. Daar staat tegenover dat de gemiddelde doorlooptijd van opdrachten is toegenomen.
- In 2022 zijn voor alle departementen opdrachten uitgevoerd, met uitzondering van het ministerie van Algemene Zaken.
- Een consultant voert in 2022 gemiddeld 5 opdrachten uit.
- De doorlooptijd van de opdrachten in 2022 bedraagt gemiddeld 6,2 maanden. Ten opzichte van 2021 is de doorlooptijd van opdrachten met één maand toegenomen. Vooral advies- voorzitters- of interim-opdrachten kennen een langere doorlooptijd. Dit betreft opdrachten zoals: Voorzitter inhoudelijke uitwerking adviezen Commissie Roemer, Programma DG Nafase COVID en Waarnemend Directeur Joint Informatievoorziening Commando bij Defensie.
- Opdrachten met voorzitters- of aanjaagfuncties hebben doorgaans een langere doorlooptijd. Het gaat dan om opdrachten zoals: Voorzitter Uitvoeringsoverleg

Samenwerkende Inspecties BRZO+, Aanjager interdepartementaal Project Arbeidsmigranten, Voorzitter Programmeringsraad GDI.

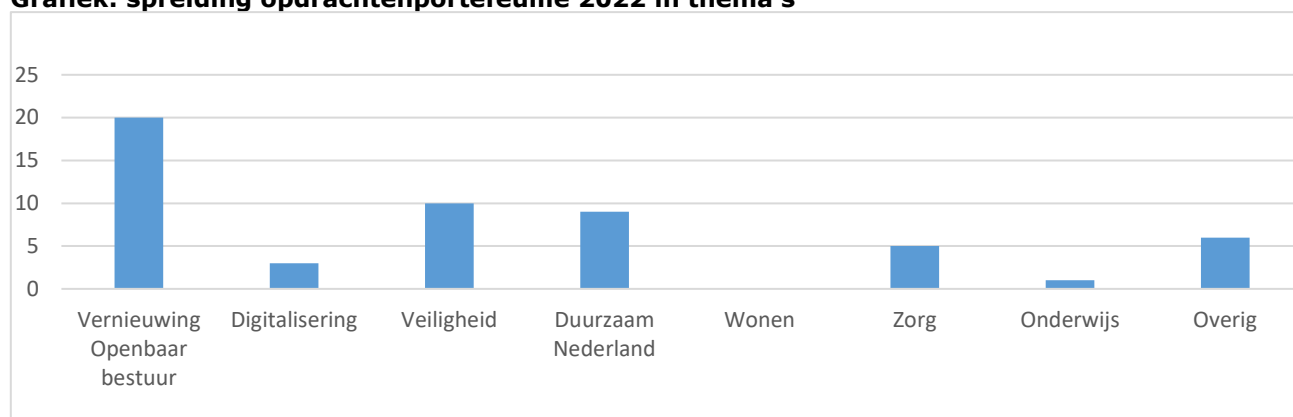
- Naast opdrachten zijn leden van ABDTOPConsult beschikbaar voor gatewayreviews, coaching, mediation, sparringsgesprekken met collega's uit de rijksdienst, dwarskijken, als spreker tijdens trainingen voor rijksambtenaren en dagvoorzitterschappen.

2 Ontwikkelingen en trends

Thema's

ABDTOPConsult richt zich op complexe, politiek- bestuurlijke vraagstukken binnen de Rijksoverheid. De werkgebieden van zulke opdrachten zijn divers. Om de opdrachten te relateren aan de actuele werkgebieden van de rijksoverheid zijn uit het Coalitieakkoord 2021 – 2025 *Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst* de prioritaire thema's gedistilleerd. De onderstaande grafiek toont de verhouding tussen de thema's en de opdrachtenportefeuille van ABDTOPConsult voor het jaar 2022.

Grafiek: spreiding opdrachtenportefeuille 2022 in thema's

De bovenstaande grafiek laat zien dat het merendeel van de opdrachtenportefeuille structureel vraagstukken adresseert met betrekking tot de inrichting en verbetering van het openbaar bestuur. Verder is een evenredig aantal opdrachten uitgevoerd voor de thema's veiligheid, duurzaam Nederland. Onder duurzaam Nederland vallen vraagstukken met betrekking tot klimaat, energie, landbouw, natuur, stikstof en infrastructuur.

Wat opvalt is dat er in 2022 geen opdracht op het gebied van wonen was, daar waar dit thema in de voorgaande jaren wel in de opdrachtenportefeuille zat. Vergeleken met 2021 is er wel sprake van een toename van onze inzet op het inhoudelijke thema zorg.

Oprachtengivers en opdrachten

Onderstaand schetsen we een aantal trends en ontwikkelingen in de opdrachtenportefeuille van het kalenderjaar 2022.

ABDTOPConsult heeft in 2022 voor alle departementen¹ diverse opdrachten uitgevoerd. De spreiding qua opdrachtgevers is ten opzichte van de voorgaande jaren grotendeels constant gebleven. In 2022 is er meer sprake van gedeeld opdrachtgeverschap. Met name het SGO – heeft dit jaar opdrachten aangedragen, zoals de opdracht *Advies Rijksbrede Kennisagenda* (onder handen werk) en de interim opdracht voor *Programma DG Nafase COVID* (onder handen werk).

In het afgelopen kalenderjaar kende de opdrachtenportefeuille een mooie balans tussen advies-en onderzoek, het leidinggeven aan een proces of een verandertraject en strategische verkenningen.

- De advies- en onderzoeksopdrachten hadden voornamelijk betrekking op de governance van het kerndepartement zelf of in de relatie met aan het kerndepartement gelieerde organisaties. Voorbeelden hiervan zijn *Advies Governance Financiën* (onder handen werk), *Advies Aanpak Maatschappelijke opgave RVB*, *Advies Ontwikkeling contourenschets Informatiefunctie AIVD* (onder handen werk), *Advies Duurzame Inrichting en Werking Taalunie*.
- Opdrachten in de categorie leiding geven aan een proces of een traject zijn zeer diverse; *Onderhandelaar Wolters Kluwer – Rijk en Procesbegeleider nieuwe financieringssystematiek decentrale overheden*.
- Dit geldt tevens voor strategische verkenningsopdrachten zoals *Bestuurlijke Verkenning Contactloos Reizen*, *Verkenning Potentiële Uitvoerder Kinderopvangstelsel*.

We zien relatief meer bestuurlijke verkenningen waarbij de focus ligt op de verbeterde werking van een stelsel, interbestuurlijke samenwerking en publiek-private samenwerking.

In algemene zin valt op dat ABDTOPConsult vaak gevraagd wordt voor vraagstukken met een interbestuurlijk en/of interdepartementaal component. Dat het interdepartementale component zo aanwezig is, betekent dat de rijksoverheid steeds concreter uitvoering probeert te geven aan het grenzeloos samenwerken. Dat dit nog verder gefaciliteerd dient te worden, blijkt (onder meer) uit de uitvraag bij ons.

In 2022 is door de leden van ABDTOPConsult wederom diverse interim-functies vervuld; 6 opdrachten voor 5 verschillende departementen. Het aantal interim functievervullingen in 2022 is met 1 toegenomen ten opzichte van 2021, waarvan er één, *Programma DG Nafase COVID*, nog loopt.

¹ Met uitzondering van het ministerie van Algemene Zaken.

3 Opdrachten 2022

De leden van ABDTOPConsult zijn van en voor de rijksoverheid en dragen op die manier bij aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven binnen het Rijk. In de opdrachtuitvoering is er geen lijnverantwoordelijkheid met uitzondering van interim-functies. Vanuit een onafhankelijke positie streeft ABDTOPConsult naar duurzaam en uitvoerbaar beleid, goed bestuur en verbeterde dienstverlening voor de samenleving. De aard van de opdrachten zijn in vijf categorieën in te delen:

1. Advies en onderzoek;
2. Strategische verkenningen;
3. Interimopdrachten;
4. Evaluatie;
5. Leidinggeven aan een proces of een verandertraject.

De onderstaande tabellen bieden inzicht in het type opdracht waar de consultants in 2022 aan hebben gewerkt en hetgeen nog onder handen is. Zoals eerder aangegeven is er sprake van enige overlap met de vorige managementrapportage, omdat daar het eerste kwartaal van 2022 ook was opgenomen.

Niet van alle opdrachten worden rapporten opgeleverd. Dit is afhankelijk van de aard van de opdracht en de behoefte van de opdrachtgever. Rapporten die openbaar zijn, dan wel die door de opdrachtgever op een nader te bepalen moment zullen worden gepubliceerd, zijn terug te vinden op onze [website](#).

1. Advies en onderzoek

Een groot deel van de opdrachten betreft een combinatie van onderzoek en advies. Bij deze opdrachten ligt de nadruk vaak op de rol die de rijksoverheid dient te vervullen of de wijze van organisatie en inrichting.

Opdrachtomschrijving	Consultant
Advies Governance Financiën	Peter Heij
Advies Commissie Werkelijke Schade (CWS)	José Lazeroms
Advies Aanpak maatschappelijke opgaven RVB	Peter Hennephof
Voorzitter Werkgroep Advies inkadering en governance macro-economisch afwegingskader tb.v. de landen Koninkrijk	Bernard ter Haar
Essay invloed NPM op SZW	Peter Hennephof
Voorzitter Benoeming en Advies Commissie Commissariaat voor de Media	Yardena Shitrit
Advies Duurzame inrichting en werking Taalunie	Peter Heij
Review Governance Autoriteit online Kinderpornografisch en Terroristisch Materiaal	Harry Paul

Begeleiden BR-sessie Defensie	Siebe Riedstra
Lid adviescommissie uitkeringsregeling chroom-6	Bernard ter Haar
Lid Raad van Advies Herbezinning NVWA	José Lazeroms
Voorzitter Kwaliteitscommissie Dienst Testen	Rob van Lint
Voorzitter critical reviewboard concessie spoorvervoer HRN	Bernard ter Haar

2. Strategische verkenningen

In 2022 waren er opdrachten met strategische vraagstukken.

Opdrachtomschrijving	Consultant
Verkenning alternatieve uitvoerders NVWA	Dick Heerschop Peter Heij
Verkenning governancestructuur rijonderwijs (onder handen werk)	Yardena Shitrit
Advies Rijksbrede Kennisagenda t.b.v. het SGO (onder handen werk)	Peter Heij Yardena Shitrit
Bestuurlijke Verkenning Contactloos Reizen	Siebe Riedstra
Advies Potentiële uitvoerder Kinderopvangstelsel	Peter Heij Yardena Shitrit
Bestuurlijke Verkenning Regionale functie van het ministerie van EZK	Siebe Riedstra Yardena Shitrit
Voorzitter Expertteam Energiesysteem 2050	Bernard ter Haar
Verkenning informatie voorziening en – huishouding VHT in het milieudomein	Harry Paul Dick Heerschop
Advisering bij planvorming om te komen tot Agentschap Expertisecentrum (onder handen werk)	Dick Heerschop Bernard ter Haar
Verkenner COVID-19 vaccinatieprogramma structureel	Harry Paul

3. Interimopdrachten

Interimopdrachten zijn een zichtbaar en standaard onderdeel van de opdrachtenportefeuille bij ABDTOPConsult.

Opdrachtoomschrijving	Consultant
Interim dg Landelijk Gebied en Stikstof	Erik Jan van Kempen
Waarnemend directeur-generaal Migratie	Harry Paul
Programma DG Nafase Covid (onder handen werk)	José Lazeroms
Waarnemend Directeur Joint Informatievoorziening Commando bij Defensie	Dick Heerschop
Interim HID RWS, tevens CIO	Dick Heerschop
Interim Hoofddirecteur DJI	José Lazeroms

4. Evaluatie

ABDTOPConsult wordt regelmatig gevraagd om het functioneren van een organisatie of de effectiviteit van een proces of beleid in kaart te brengen of door te lichten.

Opdrachtoomschrijving	Consultant
Voorzitter evaluatie Regeling werkzaamheden derden CBS (onder handen werk)	Peter Heij
Voorzitter Begeleidingscommissie Wettelijke evaluatie ZonMw (onder handen werk)	Rob van Lint
Voorzitter evaluatiecommissie Rijkswet Financieel Toezicht Curaçao en Sint Maarten	Peter Hennephof
Evaluatie Governance BZK-DG Koninkrijksrelaties	Peter Hennephof
Voorzitter begeleidingscommissie wettelijke evaluatie CBS	Harry Paul
Evaluatie ontwikkelingsproces rentederivaten	Bernard ter Haar
Evaluatie Sturingsdriehoek LNV	Peter Heij
Wettelijke Evaluatie Raad voor Rechtsbijstand	Peter Heij Harry Paul

5. Leidinggeven aan een proces of een verandertraject

Departementen vragen ABDTOPConsult om (onafhankelijke) voorzitters aan te leveren voor het aanjagen of begeleiden van vaak langdurige en complexe (interdepartementale) trajecten met externe stakeholders. In de afgelopen jaren is een stijging in dit type opdracht merkbaar.

Activiteiten	Consultant
Voorzitterschap inhoudelijke uitwerking adviezen Commissie Roemer (onder handen werk)	Yardena Shitrit
Procesbegeleider Nieuwe financieringsystematiek decentrale overheden	José Lazeroms
Organisatieverbetering Secretariaat-Generaal Benelux	Peter Hennephof
Voorzitter programmeringsraad – GDI	Dick Heerschop
Voorzitter Uitvoeringsoverleg Samenwerkende Inspecties BRZO+ (onder handen werk)	Harry Paul
Aanjager Interdepartementaal Project Arbeidsmigranten (onder handen werk)	Rob van Lint
Onderhandelaar Wolters Kluwer - Rijk	Harry Paul
Voorzitter Stuurgroep Nachtwacht	Bernard ter Haar
Kwartiermaker Landelijk expertisecentrum Stoffengerelateerde Beroepsziektes (LEXCES)	Rob van Lint
Aanjager Radioactive waste managementprogram (onder handen werk)	Harry Paul
Aanjager Werk aan Uitvoering	Peter Hennephof
Voorzitter Landelijk escalatieteam SZW	Peter Hennephof
Aanjager programma stelselherziening rechtsbijstand	José Lazeroms
Aanjager Zeelandpakket	Siebe Riedstra
Begeleiden Organisatieontwikkeling 'de werf' bij RWS	Dick Heerschop
Lid stuurgroep project vervanging onderzeeboten	Siebe Riedstra

6. Validatie

Validatie opdrachten betreffen doorgaans opdrachten waarvoor ABDTOPConsult gevraagd wordt om te 'dwarskijken' ten behoeve van wijziging van beleid of proces in de lijn, dan wel in de keten. Er zijn in 2022 geen validatieopdrachten ontvangen noch uitgevoerd.

4 Het team

In 2022 bestond het team gemiddeld 8 consultants. De consultants beschikken over specifieke expertise op het gebied van governance, beleid, uitvoering, toezicht, IT en financiën. Met uitzondering van interim- en programmamanagement opdrachten, zitten de consultants niet in de lijn en hebben daardoor afstand tot het dagelijkse werk van de opdrachtgever. Die afstand geeft ruimte voor andere perspectieven en een onafhankelijke, kritische blik op situaties. Daarop houden wij elkaar scherp tijdens onze wekelijkse teambijeenkomsten/ intervisie, waar ook aandacht is voor de persoonlijke ontwikkeling, kennisopbouw en kennisdeling. Om de kennis van vertrekkende collega's te borgen, maar ook om de start van nieuwe collega's soepel te laten verlopen, worden opdrachten vaker in tweetallen uitgevoerd. Ook is vorig jaar gewerkt aan de verdere professionalisering van ABDTOPConsult. Dit had onder meer betrekking op het realiseren van het [Protocol ABDTOPConsult](#) waarin de positie van ABDTOPConsult en de onafhankelijk wordt toegelicht, afspraken met betrekking tot interne en externe evaluatie, een onboardingstraject voor nieuwe consultants en een nieuwe huisstijl die eind eerste kwartaal 2023 in gebruik zal worden genomen.

Het huidige team bestaat uit: Dick Heerschop, Erik Jan van Kempen, Harry Paul, José Lazeroms, Peter Heij, Peter Hennephof, Rob van Lint en Yardena Shitrit. Per 1 april 2023 treedt ook Marjolein Voslamber toe en komende zomer wordt nog de laatste consultant uit de werving van 2022 verwacht. Maart 2023 start een nieuwe werving voor 3 vacatures. De derde vacatureplek ontstaat door het aanstaande vertrek van Dick Heerschop.

In 2022 is afscheid genomen van Bernard ter Haar en Siebe Riedstra, zij hebben ABDTOPConsult verlaten vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

In 2022 zijn door de Ministerraad Yardena Shitrit (februari) en Erik Jan van Kempen (oktober) benoemd als consultants bij ABDTOPConsult. Peter Hennephof is met ingang van 1 augustus benoemd als directeur van ABDTOPConsult.

Ondersteuning

Bureau ABD ondersteunt ABDTOPConsult met 4 fte; twee managementondersteuners, een senior-beleidsmedewerker en een secretaris/manager. Daarnaast biedt ABDTOPConsult elk half jaar één traineeplek voor een derde/vierde tranche. In 2022 is alleen de eerste periode vervuld door een trainee.

Voor de uitvoering van adviesopdrachten wordt per opdracht doorgaans ondersteuning vanuit de rijksdienst georganiseerd. Deze ondersteuning is afkomstig uit het eigen bureau, de eigen 'projectenpool', andere projectenpools van het rijk en/of het eigen netwerk. Vanwege de aard van de opdrachten biedt het gezamenlijk met een consultant uitvoeren van of het ondersteunen op een opdracht een mooie ontwikkelkans voor schaal 12 tot en met 16. Met enige regelmaat wordt daarnaast ook ondersteuning verzorgd vanuit de betrokken departementen indien dat past bij de aard van de opdracht en geen afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de opdracht.